

ΠΑΡΟΣ:
ΣΤΗΝ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟ
ΤΟΥ ΑΪ-ΓΙΑΝΝΗ ΔΕΤΗ

ΚΕΙΜΕΝΟ: ΚΩΣΤΑΣ ΖΑΡΟΚΩΣΤΑΣ
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΦΛΗΣ

Νάμαστε, λοιπόν, στον κόλπο της **Νάουσας** στην Πάρο. Σίγουρος κόρφος. Στα παλιά χρόνια, κουρσάρικο αραξοβόλι και ναυτική βάση Ενετών, Τούρκων, Ρώσων και Ελλήνων. Βλέπεις, το καπέλο του, η κερσόνησος του **Αϊ Γιάννη του Δέτη**, του παρέχει προστασία από τους δυνατούς βοριάδες και έτσι τα νερά του, ήρεμα και με λαμπερές γαλαζοπράσινες αποχρώσεις, αποτελούν στις μέρες μας τον πιο δημοφιλή κολυμβητικό προορισμό στο νησί.

Ο ασφαλτόδρομος από τη Νάουσα κινείται σχεδόν δίπλα στη θάλασσα. Τα **Φύκια**, οι **Λίμνες**, ο **Πλαστηράς**, οι ξακουστές **Κολυμπήθρες**, οι **Καλαμιές**, κατάξανθες αμμουδιές που τις διακόπτουν μοναχικές πέτρινες μορφές, αφηρημένες, συμβολικές, σιβυλλικές... που οδοιπορούν σε αβαθή νερά.

Σε κάτι λιγότερο από 5 χλμ. από τη Νάουσα, η στεριά στενεύει, ο δρόμος γλιστράει ανάμεσα σε πολύχρωμα σκαριά με ψιλόλιγνα κατάρτια, ανηφορίζει ελαφρά αφήνοντας δεξιά παλιό κατάλευκο μοναστήρι και σταματάει σε χωματένιο πλάτωμα... Βρισκόμαστε στην καταπληκτική αμμουδιά του Καθολικού.

Στη διάρκεια της δεκαετίας του 1980, η

άλλοτε απόμακρη και ερημική παραλία του **Καθολικού** στον Αϊ Γιάννη το Δέτη εξελίχθηκε, χάρις στην ιδιαίτερη ομορφιά της, σε ένα δημοφιλή προορισμό για πολλούς, που αναζητούσαν την επαφή με τον κυκλαδίτικο ήλιο και τη θάλασσα. Αυτό το ρεύμα την έφερε στην αγκαλιά της βαριάς τουριστικής βιομηχανίας με εντατική εκμετάλλευση της παραλίας, μηχανοκίνητων θαλάσσιων sports και ανεξέλεγκτη κίνηση τροχοφόρων σε αυτοσχέδιους χωματόδρομους στο δυτικό τμήμα της μικρής κερσονήσου, που αλλοίωσαν βάνουσα τον χαρακτήρα του τόπου.

Με πρωτοβουλία κίνησης ενεργών πολιτών, του τοπικού συλλόγου «**Νηρέας**» που υιοθέτησε ο Δήμος Πάρου, δημιουργήθηκε στο χώρο αυτό περιβαλλοντικό και πολιτιστικό πάρκο, με κυριότερους στόχους την προστασία της φύσης και της φυσιογνωμίας της κερσονήσου αλλά και τη δημιουργία ενός εναλλακτικού πόλου με δράσεις στα πεδία του περιβάλλοντος, του πολιτισμού, του αθλητισμού και της αναψυχής.

Η φύτευση ενδημικών φυτών και η δημιουργία ενός σχεδίου ελεγχόμενης ανάπτυξης της βλάστησης, που έγινε τον τελευταίο

χρόνο, αποκαθιστούν σταδιακά την βιοποικιλότητα που η εντατική βόσκηση εξαφάνισε. Το ποιοτικό αναψυκτήριο, οι ήπιες μορφές θαλασσινές δραστηριότητες, ο μικρός μώλος, το πέτρινο ανοικτό θέατρο που είναι κτισμένο ανάμεσα στους εντυπωσιακούς βράχους του Καθολικού με την εξαιρετική θέα και τη μοναδική ατμόσφαιρα, καθώς και ο ημιυπαίθριος εκθεσιακός χώρος για εκδηλώσεις εικαστικού και όχι μόνο χαρακτήρα, αποτελούν το επίκεντρο των πολιτιστικών δράσεων και της θαλασσινής αναψυχής.

Όμως, η χερσόνησος του Αϊ Γιάννη του Δέτν, δεν είναι μόνον αυτά. Ένας ολόκληρος κόσμος ξεκινά από την προϊστορική εποχή, περνά στην αρχαϊκή περίοδο, κτίζει αιγαιοπελαγίτικο μεταβυζαντινό μικρομοναστήρι, κάνει βάση ξένων δυνάμεων στα προεπαναστατικά χρόνια και φθάνει ως τη δύση του 19^{ου} αιώνα υψώνοντας πετρόκτιστο φάρο, ολόλευκη κορώνα στο βορειότερο κάβο του νησιού, τον **Κόρακα**.

Ευκαιρία, λοιπόν, να γνωρίσουμε την μικρή σε έκταση αλλά πλούσια σε ομορφιά και ενδιαφέρον χερσόνησο του Αϊ Γιάννη, με οδηγό τις επτά περιπατητικές και πεζοπορικές διαδρομές συνολικού μήκους **7** περίπου χλμ.,

που διατρέχουν απ' άκρου σε άκρο ολόκληρο το πάρκο.

Και είναι τα μονοπάτια αυτά σχεδιασμένα για να οδηγούν όχι τόσο το βήμα του πεζοπόρου αλλά το βλέμμα του οδοιπόρου στο τοπίο και στον ανεπανάληπτο γλυπτικό μύθο της παριανής φύσης.

Με προτιμότερες ώρες τις πρωινές και κυρίως τις απογευματινές, οι περίπατοι είναι πιο ξεκούραστοι. Το τοπίο, λουσμένο στο φως της ανατολής ή του δειλινού αποκτά χρώματα έντονα και λαμπερά. Σε αντίθεση με την πορεία στο καταμεσήμερο, που μορφές και χρώματα εξαυλώνονται κάτω από το ανελέητο φως του ήλιου και που οι διαδρομές αν και σύντομες, απαιτούν για τον πεζοπόρο καλή φυσική κατάσταση και αντιπληκτική προστασία. Κι όλα αυτά, βέβαια, για τους καλοκαιρινούς μήνες, μιας και τον υπόλοιπο χρόνο όλες οι ώρες είναι κατάλληλες για ιδιαίτερα απολαυστικές πεζοπορίες κάτω απ' όλες τις καιρικές συνθήκες.

Αρκετά όμως για τα γενικά... Ας ξεκινήσουμε, λοιπόν, και με βοηθούς τις πινακίδες και τα σημάδια στα βράχια, πάμε να γνωρίσουμε τις φανερές αλλά και τις κρυφές ομορφιές της χερσονήσου του Αϊ Γιάννη του Δέτν.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 1.

ΑΪ-ΓΙΑΝΝΗΣ - ΑΛΩΝΑΚΙ -
ΦΑΡΟΣ ΤΟΥ ΚΟΡΑΚΑ

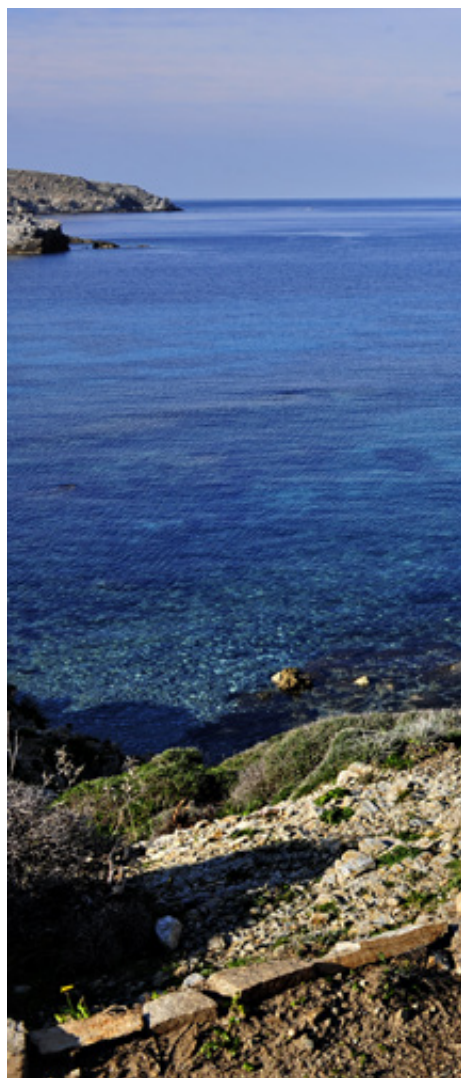
ΜΗΚΟΣ: 1.920 μ.
ΧΡΟΝΟΣ: 45'
(ΧΩΡΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ)

Το μονοπάτι αρχίζει από την αυλή του μοναστηριού του **Αϊ Γιάννη του Δέτη**. Το τοπωνύμιο αναφέρεται ήδη από το **1530** στους χειρόγραφους πορτολάνους. Στους χάρτες του ρωσικού στόλου του **1770** στη θέση της μονής σημειώνεται ένα κτίριο χωρίς κάποια ένδειξη, ότι πρόκειται για μοναστήρι ή εκκλησία. Επιγραφή στο Καθολικό της μονής αναφέρει ανακρίβεια από το μοναχό **Ιωσήφ** στις 16 Ιουνίου **1806**. Το **1833**, με νόμο της Αντιβασιλείας του Όθωνα, το μοναστήρι εγκαταλείπεται από τους μοναχούς. Το **1964** εγκαθίσταται η Ολλανδή ζωγράφος **Gizella D 'aily** που επισκευάζει και συντηρεί το κτίριο της μονής και τα κελιά της. Το **1982**, μετά από κατάληψη του χώρου από κατοίκους της

Νάουσας, υποχρεώνεται να εγκαταλείψει τη μονή. Το μοναστήρι του Αϊ Γιάννη του Δέτη πανηγυρίζει στις 29 Αυγούστου, ημέρα αποτομής του Αγίου Ιωάννη του Προδρόμου. Την παραμονή στον εσπερινό συγκεντρώνονται προσκυνητές, που ξενυχτούν μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες. Το προσωνύμιο «**Δέτης**» προήλθε εξαιτίας της ιδιότητας του Αγίου να «δένει» (θεραπεύει) την ελονοσία, που το 18^ο και 19^ο αιώνα ταλαιπωρούσε τους κατοίκους της Νάουσας.

Το μονοπάτι 1 συνεχίζει στην απέναντι πλευρά του ασφαλτόδρομου και ανηφορίζει ομαλά στο χαμηλό λόφο δυτικά του μοναστηριού. Στη θέση αυτή, που παρέχει δυνατότητα ελέγχου της εισόδου του κόλπου της Νάουσας, αποκαλύφθηκαν, στη διάρκεια περιορισμένης σωστικής ανασκαφής, λείψανα κτισμάτων οικιστικής εγκατάστασης, που χρονολογούνται με βάση την κεραμική (θραύσματα γραπτών αγγείων και πήθων) στην **πρώμη αρχαϊκή περίοδο**. Ο οικισμός, που πιθανώς ήταν αρκετά εκτεταμένος, θα πρέπει να οχυρώθηκε κάποια εποχή, όπως δείχνουν τα λείψανα τείχους, ενσωματωμένα σε σύγχρονη ξερολιθιά, στους βόρειους πρόποδες του λόφου.

Αφού παρακάμψουμε το μικρό λόφο από βορρά, κατηφορίζουμε βλέποντας μπροστά μας τον όρμο του **Διακοφτού** και στη δεξιά του πλευρά τεράστιο βράχο με μεγάλες πλάκες σε όλους τους γαιώδεις τόνους. Το τοπίο αρχίζει τη συναρπαστική του αφήγηση.

Συνεχίζουμε με ομαλές κλίσεις, περνώντας μικρό πέτρινο γεφύρι. Βρισκόμαστε στις **Καππαριές**, τυπικό κυκλαδίτικο τοπίο με χαμηλούς θάμνους, βούρλα και φρύγανα. Βλέπεις, οι λιγοστές βροχές και το μακρύ θέρος με την άμεση γειτνίαση με τη θάλασσα και τους ισχυρούς ανέμους που ραπίζουν αλύπτητα τη γη, αποθαρρύνουν τη βλάστηση. Παρόλα αυτά,

τα χρώματα των λουλουδιών, κυρίως την άνοιξη που έρχεται εδώ νωρίς, είναι πλούσια και ποικίλα, καθώς και οι οσμές και τα αρώματα που διατρέχουν τους αέρινους διαδρόμους άλλοτε με ιδιαίτερη ένταση, μεθυστικά κι άλλοτε διακριτικά και εκλεπτυσμένα.

Ρείκι, άγρια ορχιδέα, αμάραντο, φλισκούνι, κάππαρη, μανδραγόρας, άγρια βιολέτα, σταμναγκάθι, αφάνα, λούπινο, μολόχα, πικραλίδα, άγριο ραδίκι, ζωκός, ασπροθύμαρο, σκόλυμπος, γαϊδουράγκαθο, απρινιά, λάθυρος, καυκαλήθρα, συνάπι, είναι ορισμένα από τα φυτά της περιοχής.

Κι είναι παράξενο πώς, μέρα με τη μέρα, το τοπίο αλλάζει με αισθήσεις τόσο διαφορετικές, αφού από τις πινελιές ρόδινου της μολόχας, των άγριων γερανιών και των λουλουδιών των σιληνών (*Silene*), περνά στα λαμπερά κίτρινα της οξαλίδας (ξινίδα) και των πικραλίδων, στο ασπροκίτρινο των μικρών κρίνων, που συγκρατούν λιβάδια ατελείωτα (είδος *Romulea*) και στο ακριβό μπλέ του λύμπουνα (*Lupinus*) και του μικρού λουλουδιού του ουρανού (*Anagallis*) που τον μιμείται.

Σπυδάζει κανείς ακριβή ζωγραφική παρατηρώντας με όλες τις αισθήσεις τη

φύση εδώ στη χερσόνησο του Αϊ Γιάννη. Ζωγραφική που περιλαμβάνει, μαζί με τα χρώματα, ήχους και οσμές και συνεγείρει και άλλες αισθήσεις και συνειρμούς διάφορους.

Μετά το μικρό γεφύρι το μονοπάτι ανηφορίζει, περνά μικρή σπηλιά με νοικοκυρεμένο αυλιδάκι, λοξοδρομεί δυτικά και σε 15' από το μοναστήρι φθάνει στο **Αλωνάκι** της Δύσης. Ένα πετρόκτιστο θεατράκι με ορχήστρα πέτρινο αλώνι, αφήνει τον οδοιπόρο εκστατικό στη θέα του ήλιου που βυθίζεται στη θάλασσα, κάπου μεταξύ Σύρου, Σέριφου και Σίφνου.

Η γωνία της θέας ανοικτή, με τα καρνάγια και το μοναστήρι του Αϊ Γιάννη στο λαιμό του μικρού ισθμού, την κατάλευκη Νάουσα απλωμένη νωχελικά στην απέναντι πλαγιά του λόφου και αριστερά, πέρα στα νοτιανατολικά, την πόλη της Νάξου και τον περήφανο **Za**, το ψηλότερο βουνό των Κυκλάδων.

Από το Αλωνάκι ο περίπατος μπορεί να συνεχισθεί είτε προς τη μικρή κορυφή **Βουνάλι της Σύρας** (σύντομη διαδρομή 1, κόκκινο σημάδι) είτε προς την περιοχή των **Ανεμόβραχων** (Διαδρ. 1) σε μια διαδρομή ανάμεσα σε λιθοφαγωμένους βράχους με μικρά και μεγάλα βαθουλώματα, πέτρινες μορφές που θυμίζουν κεφάλια αλόγων, κρανία πιθήκων, ράχες λευκών δελφινιών, κοκκινωπές σκορπίνες, μορφές σπρωγμένες από τον άνεμο, που ζητάνε να σωθούν με φυγή, ξεχνώντας πως είναι πετρωμένες.

Πετρώματα **πυριγενή** ή **εκρηξιγενή** όπως οι γρανίτες, **μεταμορφωμένα** όπως οι γνεύσιοι, οι οχιστόλιθοι, τα μάρμαρα, οι κερατόλιθοι και **ιζηματογενή** όπως η άμμος, οι ψαμμίτες και το χώμα. Υλικά,

που με τη μεγάλη πίεση και τη θερμοκρασία, κομματιάσθηκαν και επανασυγκολλήθηκαν, δίνοντας άλλες πέτρες με την ίδια σύσταση σε διάταξη στρώσεων και με παρεμβολές κατάλευκων ταινιών.

Το μονοπάτι χρησιμοποιεί τις ανεμόπετρες σαν όριο, ελίσσεται ανάμεσα στο πέτρινο μαουσωλείο του ανέμελου και του παντοτινού και στη στροφή... κατάλευκο ξάφνιασμα, μοναδικό ανθρώπινο κτίσμα, πέρα ως 1 χλμ μακριά, **ο Φάρος του Κόρακα**.

Αν είναι η ώρα του ηλιοβασιλέματος, ο περίπατος μπορεί να έχει τέλος εδώ στο **Βουνάλι της Σύρας**, μπορεί όμως να συνεχισθεί, αν υπάρχει ακόμη ημέρα, με την επίσκεψη του **Πάρκου των Βράχων** (Διαδρομή 6), καθώς και του Φάρου του Κόρακα (Διαδρομή 1).

Για το μικρό Πάρκο των Βράχων ο πεζοπόρος έχει δύο προσβάσεις, είτε αυτή που είναι κοντά στο Βουνάλι της Σύρας (διαδρομή με κόκκινα σημάδια 6) είτε το τέλος της Διαδρομής 4 (διαδρομή με λευκά βότσαλα) που είναι και η πλέον βαθτή.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 6.

ΤΟ ΠΑΡΚΟ ΤΩΝ ΒΡΑΧΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ: 30'

Ο μικρός αυτός χώρος περιλαμβάνει σχηματισμούς και συμπλέγματα βράχων, από τα πιο όμορφα σε ολόκληρο το Αιγαίο. Σχήματα καμωμένα από την πάλη του θαλασσινού αέρα με το βράχο, μια πάλη με νικητή την αισθητική και το τοπίο της υπέροχης αυτής γωνιάς της χερσονήσου του Αϊ Γιάννη. Η διαδρομή, σπαρμένη με λευκά βότσαλα, ακολουθεί παράλληλα την ακτογραμμή, λίγα μόλις μέτρα από αυτή, ανάμεσα στο ανάγλυφο μυστήριο που γράφεται σε πέτρινους όγκους που λαμπυρίζουν από κρυστάλλους μαύρους, από **τουρμαλίνη** και **βοτίτη**, από κρυστάλλους κόκκινους, από **γρανάτη** και από **άστριους**, που λευκάζουν σε εναλλασσόμενες ταινίες, εγκλωβίζοντας απολιθωμένα σύννεφα στους αιωνόβιους βράχους.

Τοπίο, που θα μπορούσε να εμπνεύσει τον Ροντέν, τον Μουρ και ακόμα παλαιότερα τον Σκόπα, μέχρι και αυτόν, τον Αρπιστή της Κέρου. Το πάρκο είναι μια σχολή ποίησης, ένα εργαστήριο γλυπτικής, ένας ναός ομορφιάς.

Μετά την παράκαμψη για το Πάρκο των Βράχων, συνεχίζουμε το μονοπάτι με κατεύθυνση βορινή, περπατώντας πάντα ανάμεσα σε πανέμορφα βράχια σαν αυτό το καταπληκτικό δημιούργημα της φύσης που βλέπουμε στα δεξιά μας, λίγα μόλις μέτρα πριν φθάσουμε στο ακρωτήριο του Κόρακα με τον ομώνυμο φάρο του.

Ο φάρος κτίστηκε το 1887. Το 1941 καταστράφηκε από τους Γερμανούς και λειτούργησε πάλι το 1945. Στο μέσον της κατοικίας των φανοφυλάκων υψώνεται τετράγωνος πύργος ύψους 10 μέτρων. Η φωτοβολία του είναι 14 μίλια με εστιακό ύψος 60 μέτρα.

Απολαμβάνουμε την όμορφη θέα προς τα νησιά της Μυκόνου, της Δήλου, της Τήνου και της Σύρου και ή παίρνουμε το δρόμο της επιστροφής μέσω των διαδρομών 1 και 2 ή συνεχίζουμε ανατολικά προς του **Τούρκου την Άμμο** μέσω των διαδρομών 2, 5 και 3.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 2.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ - ΦΑΡΟΣ

ΜΗΚΟΣ: 1.050 μ.

ΧΡΟΝΟΣ: 25'
(ΧΩΡΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ)

Το μονοπάτι αρχίζει πίσω από το αναψυκτήριο και δίπλα από το θέατρο. Ανηφορίζουμε και σε 8' αφήνουμε αριστερά τη Διαδρομή 4, που κατευθύνεται προς τη Διαδρομή 6 του Πάρκου των Βράχων. Μετά από λίγο περνάμε από τη **Στέρνα**, όπου παλιότερα υπήρχαν αρκετά ασβεστοκάμينا και, αφού συναντηθούμε με τη Διαδρομή 1 στη θέση **Βουρλίδια**, φθάνουμε στο Φάρο του Κόρακα.

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 3.

ΠΑΡΑΛΙΑ ΚΑΘΟΛΙΚΟΥ -
ΠΕΡΙΚΟΠΕΤΡΑ - ΤΟΥΡΚΟΥ ΑΜΜΟΣ

ΜΗΚΟΣ: 900 μ.

ΧΡΟΝΟΣ: 16' (ΧΩΡΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ)

ΤΟΥΡΚΟΥ ΑΜΜΟΣ - ΑΛΜΥΡΟΣ -
ΤΟΥΡΚΟΥ ΑΜΜΟΣ

ΜΗΚΟΣ: 1.150 μ.

ΧΡΟΝΟΣ: 25' (ΧΩΡΙΣ ΣΤΑΣΕΙΣ)

Μια καθαρά θαλασσινή διαδρομή, αφού σχεδόν στο σύνολό της κινείται πλάι στο κύμα. Διασχίζουμε διαγώνια την αμμουδιά του Καθολικού και ακολουθούμε τις γαλάζιες πινακίδες της Διαδρομής 3. Μια μικρή παράκαμψη με κόκκινα σημάδια (εναλλακτική διαδρομή / παράκαμψη της Διαδρομής 3) φεύγει δεξιά και μας οδηγεί σε 5' λεπτά μέσα από στενό μονοπάτι και επίπεδες πλάκες δίπλα στη θάλασσα με αμμώδη και αβαθή νερά

μέχρι την παραλία της **Περικόπετρας**. Ίχνη ανθρώπινης παρουσίας άγνωστης χρονικής περιόδου εντοπίζονται στην πλαγιά βορειοανατολικά της Περικόπετρας με την παρουσία διάσπαρτων ειργασμένων λίθων και λιγοστά θεμέλια τοιχοποιίας. Στην ίδια περιοχή είναι ορατά μεγάλα λατομικά μέτωπα, που μαρτυρούν την ύπαρξη επιφανειακού λατομείου.

Σε 10' από την Περικόπετρα και αφού περάσουμε το μεγάλο βράχο στην περιοχή **Πίσσες**, φθάνουμε στην όμορφη και σχετικά απομονωμένη παραλία **Τούρκου Άμμος**. Συνεχίζουμε, απομακρυνόμενοι από την αμμουδιά, περπατώντας σε επίπεδο έδαφος ανάμεσα σε χαμηλούς θάμνους. Σε 3' έως 4' αξίζει μία παράκαμψη αριστερά προς τον όρμο και το μικρό κάβο του **Αλμυρού** με τα τόσο διαφορετικά σε μορφή και χρωματισμούς βράχια. Άλλα γκριζωπά, ξαπλωμένα νωχελικά και άλλα κατάμαυρα και αγριωπά σε διάταξη μάχης, έτοιμα να αντιμετωπίσουν κατά μέτωπον τους δυνατούς βοριάδες το Γραίγο και το Μαΐστρο. Και όταν, βέβαια, σπάνια το καλοκαίρι φυσάει ο Γαρμπής, αυτός ο μικρός όρμος του Αλμυρού γαληνεύει και μετατρέπεται σε μεγάλη γαλαζοπράσινη πισίνα.

Συνεχίζουμε ακολουθώντας το περιφερειακό μονοπάτι, περνώντας πάνω από μικρή βοτσαλωτή παραλία και πλησιάζουμε στην περιοχή **Κόκκινος Βράχος**. Στη θέση αυτή έχουν βρεθεί διαβρωμένα όστρακα άβαφων αγγείων, ορισμένα εκ των οποίων μπορούν να τοποθετηθούν στους προϊστορικούς χρόνους, καθώς και καμμένο και υαλοποιημένο χώμα, πιθανώς από νεώτερες δραστηριότητες, στοιχεία που πιστοποιούν διαχρονική ανθρώπινη παρουσία στην περιοχή και που παρακινούν για μια συστηματικότερη διεπιστημονική έρευνα πεδίου στη χερσόνησο. Λίγο πιο κάτω το μονοπάτι διακλαδίζεται. Ακολουθούμε το ανηφορικό και σε 2' βρισκόμαστε στην κορυφή του υψώματος στη θέση των **Ρώσικων Πυροβολαρχιών της περιόδου 1770-1774**.

ΡΩΣΙΚΗ ΝΑΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟ.

Κατά τη διάρκεια του ρωσοτουρκικού πολέμου **1769 - 1774** η **Αικατερίνη η Β΄**, τσαρίνα της Ρωσίας, αποφάσισε την αποστολή ρωσικού στόλου στο Αιγαίο με σκοπό να παρακινήσει τους Έλληνες και άλλες εθνότητες της βαλκανικής σε επανάσταση εναντίον της Οθωμανικής αυτοκρατορίας.

Μετά την αποτυχία της εξέγερσης στην Πελοπόννησο (**1770, Ορλωφικά**), ο ρωσικός στόλος υπό τους αδελφούς Ορλώφ συνάντησε και κατέστρεψε τον τουρκικό στόλο στη ναυμαχία του **Τσεσμέ (28 Ιουνίου 1770)**.

Ο ρωσικός στόλος μετά τη νίκη του επέλεξε τον κόλπο της Νάουσας της Πάρου ως αγκυροβόλιό του και έδρα της ρωσικής διοίκησης. Οι Ορλώφ και μετά από αυτούς ο Ναύαρχος **Σπυρίδωφ** φρόντισαν να οχυρώσουν το λιμάνι και να κατασκευάσουν τις απαραίτητες υποδομές για την παραμονή του στόλου και την διαμονή των πληρωμάτων και των στρατευμάτων. Στην είσοδο του κόλπου οργανώθηκαν δύο πυροβολαρχίες (ακρωτήριο **Τούρκος** 9 κανόνια) ενώ άλλη μία στη νησίδα **Γαλιάτσος** στο κέντρο του κόλπου (9 κανόνια). Στη νησίδα **Αγία Καλή** ο Σπυρίδωφ εγκατέστησε το Ναυαρχείο του και στη νησίδα **Άγιος Αρτέμιος** πυριτιδαποθήκες. Πολλές εγκαταστάσεις κατασκευάστηκαν στην ξηρά για τη διαμονή των ανθρώπων και την εξυπηρέτηση των αναγκών τους. Ναυπηγεία, αποθήκες, νοσοκομείο, σιδηρουργεία, υδραγωγεία, εκκλησία, αρτοποιείο, στρατώνες και κοιμητήριο. Για την επισκευή των πλοίων και τις οικοδομές χρησιμοποιήθηκε ξυλεία που υλοτομήθηκε στη Θάσο.

Στο χώρο του Πάρκου εντοπίζονται οι θέσεις των δύο πυροβολαρχιών (Αλμυρός και Τούρκος), θεμέλια από πέτρινα καταλύματα για το προσωπικό και τους ανώτερους αξιωματικούς, αποθήκες στις οποίες κατασκευάζονταν τα κατάρτια των πλοίων, ενώ στο ψηλότερο σημείο της χερσονήσου είχε τοποθετηθεί ιστός σημαίας που ειδοποιούσε για την εμφάνιση πλοίων. Στην παραλία Τούρκου Άμμος μεγάλο σκάφος λειτουργούσε ως πλωτό κανάλιο.

Στις **10/21 Ιουλίου 1774** υπογράφηκε η συνθήκη **Κιουτσούκ Καϊναρτζή** με την οποία τερματίστηκε ο ρωσοτουρκικός πόλεμος.

Στις **11 Αυγούστου 1774** δόθηκε εντολή από την Αικατερίνη στον Ορλώφ να εγκαταλείψει ο ρωσικός στόλος το Αιγαίο. Πολλά από τα πλοία που δεν μπορούσαν να ταξιδέψουν εγκαταλείφθηκαν στον κόλπο της Νάουσας. Οι εγκαταστάσεις στην ξηρά γρήγορα καταστράφηκαν καθώς οι κάτοικοι αφαίρεσαν την ξυλεία από τις οροφές. Τα αμέσως επόμενα χρόνια, δυτικοί επισκέπτες (Choiseul-Gouffier, Sonnini) αναφέρουν την ερήμωση και την καταστροφή των εγκαταστάσεων.

Σήμερα στις θέσεις των εγκαταστάσεων αυτών εντοπίζονται μόνο οι θεμελιώσεις τους.

Από τις θέσεις της παλιάς ρώσικης ναυτικής βάσης, το μονοπάτι συνεχίζει περιφερειακά στο Ακρωτήριο του Τούρκου, αγαπημένο τόπο των κορμοράνων της περιοχής και καταλήγει στην ξανθή αμμουδιά με τα καταγάλα ναυρά. Οι βουτιές συνεχίζονται και στις ενδιάμεσες μικρές αμμουδιές, μέχρι την προβλήτα της παραλίας του Καθολικού.

ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 4: ΣΥΝΔΕΕΙ
ΤΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 1 ΚΑΙ 2.

ΧΡΟΝΟΣ: 3'

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 5: ΣΥΝΔΕΕΙ
ΤΙΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ 2 ΚΑΙ 3.

ΧΡΟΝΟΣ: 10'

ΔΙΑΔΡΟΜΗ 7: ΧΩΡΙΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙ,
ΑΛΛΑ ΜΕ ΚΑΛΗ ΣΗΜΑΝΣΗ. ΞΕΚΙ-
ΝΑΕΙ ΑΠΟ ΤΟ ΨΗΛΟΤΕΡΟ ΣΗΜΕΙΟ
ΤΗΣ ΔΙΑΔΡΟΜΗΣ 5 ΓΙΑ ΤΗΝ
ΚΟΡΥΦΗ ΒΟΥΝΑΛΙ ΤΗΣ ΣΤΕΡΝΑΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΕΡΟΧΗ ΘΕΑ ΠΡΟΣ ΟΛΟ-
ΚΛΗΡΟ ΤΟΝ ΚΟΛΠΟ ΤΗΣ ΝΑΟΥΣΑΣ.

ΧΡΟΝΟΣ: 10'

Πηγή χάρτη: "Πάρκο Πάρου", www.parkoparos.gr, τηλ. 22840 51.220.

Το Περιβαλλοντικό και Πολιτιστικό Πάρκο Πάρου «Αι-Γιάννης Δέτης», στον κόλπο της Νάουσας, είναι ένα θεματικό πάρκο με μεγάλη γεωλογική και ιστορική σημασία. Πρωτοπόρο στο είδος του στις Κυκλάδες, το Πάρκο Πάρου βασίζεται στον εθελοντισμό, και καλωσορίζει επισκέπτες όλο το χρόνο.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

	Ασφαλτόδρομος		Σημείο θίας
	Χωματόδρομος		Πέτρινο γεφύρι
	Πεζοπορική διαδρομή		Παραλία με άμμο
	Ισοψής κομψύλη		Οργανωμένη παραλία
	Υψόμετρο σημείου		

ΠΕΖΟΠΟΡΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ

Βασικές Διαδρομές

- 1 Μοναστήρι Αι Γάννη - Αλιωνάκι - Φάρος, 45'
- 2 Παραλία Καθολικού - Φάρος, 25'
- 3 Παραλία Καθολικού - Τούρκου Άμμος - Αλιμυρός, 50'

Δευτερεύουσες Διαδρομές

- 4 Συνδέει την 1 με την 2 σε 5'
- 5 Συνδέει την 2 με την 3 σε 10'
- 1 Παράκαμψη της 1 σε 5'
- 3 Παράκαμψη της 3 σε 7'

Διαδρομές χωρίς μονοπάτι (με σήμανση)

- 6 Πάρκο των Βράχων, 30'
- 7 Κορυφή Βουνάκι της Στέρνας, 10'